

๑. กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้มีการติดตามความคืบหน้าและให้กรมส่งเสริมการเกษตร (ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตรจังหวัดเชียงใหม่เกษตรที่สูง) สำนักส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรเขตที่ ๖ ซึ่งเป็นหน่วยงานราชการที่อยู่ในสังกัดของท่าน ปฏิบัติตามคำสั่งและคำพิพากษาของศาลปกครองเชียงใหม่ ออกจากพื้นที่ที่ดินสาธารณประโยชน์ที่ประชาชนใช้ร่วมกัน ท่งเลี้ยงสัตว์ บ้านสันพระนอน หมู่ที่ ๕ บ้านดอนปิน อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อชุมชนหรือไม่ อย่างไร ขอทราบรายละเอียด

๒. นอกจากกรมส่งเสริมการเกษตรเข้าใช้พื้นที่โดยมิชอบด้วยกฎหมาย อ้างอิงตามที่ศาลปกครองเชียงใหม่มีคำพิพากษาแล้ว อีกทั้งไม่สามารถทำตามเป้าหมายของโครงการพัฒนาการผลิตและควบคุมศัตรูพืชผลไม้เพื่อส่งออก โดยโครงการฯ ได้รับงบประมาณจากกองทุนสงเคราะห์เกษตรกรจำนวน ๕๗,๘๗๙,๐๐๐ บาท มาก่อสร้างอาคารโรงงานพร้อมติดตั้งเครื่องอบไอน้ำ เพื่อให้เอกชนเช่าโดยเสนอผลตอบแทนราชการ ๒๗.๖ ล้าน ภายในระยะเวลา ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๓๓ - พ.ศ. ๒๕๓๗) แต่ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๓๕ ถึง พ.ศ. ๒๕๓๗ กรมส่งเสริมการเกษตรพบว่าเอกชนมีการทำผิดสัญญา จึงยกเลิกสัญญา และได้รับเครื่องอบไอน้ำกลับมาดำเนินการเอง แต่ก็ไม่สามารถดำเนินการให้ได้ผลเป็นตามเป้าหมายของโครงการฯ จนถึงปัจจุบันกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ซึ่งมีอำนาจหน้าที่กำหนดนโยบาย เป้าหมาย และผลสัมฤทธิ์ของงานในกระทรวง ได้มีการตรวจสอบโครงการฯ ดังกล่าว อย่างไรบ้าง อีกทั้งเพื่อเป็นประโยชน์ต่อประชาชน ขอทราบแนวทางการใช้งบลงทุนในโครงการเพื่อส่งเสริมและพัฒนาการผลิตและการจัดการสินค้าเกษตรของกรมส่งเสริมการเกษตร เพื่อให้การใช้งบประมาณซึ่งมาจากภาษีของประชาชนได้เกิดประโยชน์สูงสุด

ขอให้ตอบในที่ประชุมสภา

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

เพชรรัตน์ ใหม่ชมภู

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคก้าวไกล

จังหวัดเชียงใหม่

คำตอบกระทู้ถามที่ ๑๑๙/ร.

ของ นางสาวเพชรรัตน์ ใหม่ชมภู สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคก้าวไกล จังหวัดเชียงใหม่ เรื่อง ขอให้หน่วยงานภายใต้สังกัดกรมส่งเสริมการเกษตร ปฏิบัติตามคำพิพากษาของศาลปกครองเชียงใหม่ ให้ออกจากที่ดินสาธารณประโยชน์ที่ประชาชนใช้ร่วมกัน ในพื้นที่อำเภอเมืองเชียงใหม่

ข้าพเจ้า ร้อยเอก ธรรมนัส พรหมเผ่า รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ขอตอบกระทู้ถามของท่านสมาชิกผู้มีความเกียรตินี้ ดังนี้

คำถามข้อที่ ๑

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้มีการติดตามความคืบหน้าและให้กรมส่งเสริมการเกษตร (ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตรจังหวัดเชียงใหม่ (เกษตรที่สูง)) สำนักส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร เขตที่ ๖ ซึ่งเป็นหน่วยงานราชการที่อยู่ในสังกัดของท่าน ปฏิบัติตามคำสั่งและคำพิพากษาของศาลปกครองเชียงใหม่ ออกจากพื้นที่ที่ดินสาธารณประโยชน์ที่ประชาชนใช้ร่วมกัน ทุ่งเลี้ยงสัตว์บ้านสันพระนอน หมู่ที่ ๕ บ้านดอนปิน อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อชุมชนหรือไม่ อย่างไร ขอทราบรายละเอียด

คำตอบข้อที่ ๑

ขอเรียนว่า ในส่วนของคดีความเริ่มต้นเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๑๒ กลุ่มเกษตรกรชาวนาในตำบลต่าง ๆ ในเขตอำเภอเมืองเชียงใหม่ได้ร่วมกับเจ้าหน้าที่เกษตรอำเภอและเกษตรจังหวัด โดยเฉพาะกลุ่มเกษตรกรชาวนาบ้านต้นปินพัฒนา หมู่ที่ ๕ ตำบลแม่เหียะ อำเภอเมืองเชียงใหม่ โดยมีนายหมวก เมฆระ กำนันตำบลแม่เหียะในขณะนั้นได้ยกที่ดินของตนรวมกับที่ดินสาธารณะของหมู่บ้านรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า เนื้อที่ ๑๑ ไร่ ๒๗ ตารางวา และได้มีหนังสือเสนอขอให้จัดสร้างเป็นศูนย์กลุ่มเกษตรกรชาวนา หรือใช้ในราชการเกี่ยวกับกรมส่งเสริมการเกษตร และเพิ่มผลผลิตเกี่ยวกับการเกษตรตามความประสงค์ของผู้ที่ที่ดิน

๑.๑ เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๑๕ สำนักงานที่ดินจังหวัดเชียงใหม่ ได้รังวัดสอบเขตที่ดินสาธารณประโยชน์แปลงดังกล่าว และได้รับหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง ฉบับที่ ๔๑๔๕/๒๕๑๕ เลขที่ดิน ๓๕ บ้านดอนปิน ตำบลแม่เหียะ อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ เนื้อที่ประมาณ ๗ - ๑ - ๗๑ ไร่ จังหวัดเชียงใหม่ ได้อนุมัติให้กรมส่งเสริมการเกษตรเข้าดำเนินการในพื้นที่และใช้ประโยชน์ตลอดระยะเวลากว่า ๕๐ ปี โดยไม่มีประชาชนเข้ามาในพื้นที่แต่อย่างใด

๑.๒ เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๘ นายดี จันทลักษณ์ เข้ามาใช้อาคารและพื้นที่ของกรมส่งเสริมการเกษตรเป็นที่ทำการผลิตอาหารสัตว์ เพื่อส่งให้กับโครงการเชียงใหม่เนชั่นฟาร์มและใช้อาคารบ้านพักของราชการ จำนวน ๓ หลัง ปรับปรุงเป็นที่ทำการวิสาหกิจชุมชนและเข้าใช้ประโยชน์ตั้งแต่วันที่ ๖ กันยายน ๒๕๔๘ เป็นต้นมาจนถึงปัจจุบัน โดยไม่ได้รับอนุญาตและผิดกฎหมาย กรมส่งเสริมการเกษตร

ได้แจ้งให้นายดี จันทลักษณ์ ออกจากพื้นที่ เป็นเหตุให้นายดี จันทลักษณ์ กับพวกรวม ๑๕ คน ฟ้องนายอำเภอเมืองเชียงใหม่ ที่ ๑ และกรมส่งเสริมการเกษตร ที่ ๒ ผู้ถูกฟ้องคดี ต่อศาลปกครอง เชียงใหม่ ในคดีหมายเลขดำที่ ๓๓๓/๒๕๕๑ และคดีหมายเลขแดงที่ ๒๘๖/๒๕๕๔ ขอให้ศาลพิพากษา และมีคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีปฏิบัติหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ โดยสั่งให้กระทรวงเกษตร และสหกรณ์ และบริวารออกไปจากที่ดินพิพาทและให้คืนที่ดินแปลงพิพาทให้แก่ชุมชน ตำบลแม่เหียะ อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อทำกิจกรรมสาธารณประโยชน์

๑.๓ เมื่อวันที่ ๑๒ ตุลาคม ๒๕๕๔ ศาลปกครองเชียงใหม่พิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ (กรมส่งเสริมการเกษตร) กระทำให้ออกต้อง โดยดำเนินการขอเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดินพิพาท ให้เป็นไปตามประมวลกฎหมายที่ดินและระเบียบที่เกี่ยวข้องให้แล้วเสร็จ ทั้งนี้ ภายในสามร้อยหกสิบห้าวัน นับแต่วันที่ศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุด และหากไม่ได้รับอนุญาตให้ถอนสภาพให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ (นายอำเภอเมืองเชียงใหม่) ดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ในการดูแลรักษาที่ดินสาธารณประโยชน์ ตามกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องต่อไป เมื่อกรมส่งเสริมการเกษตรได้รับทราบคำพิพากษา ได้มอบอำนาจ ให้สำนักส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรที่ ๖ จังหวัดเชียงใหม่ ดำเนินการขอใช้และถอนสภาพที่ดิน พินาทของหน่วยงานต่อกรมที่ดินและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ต่อมาจังหวัดเชียงใหม่ได้แจ้งผลพิจารณา การขอใช้และถอนสภาพที่ดินสาธารณประโยชน์ ประเภทพลเมืองใช้ร่วมกันตามหนังสือสำคัญสำหรับ ที่หลวง (น.ส.ล.) ฉบับที่ ๔๑๔๕/๒๕๑๕ แปลง “ที่เลี้ยงสัตว์บ้านสันพระนอน สาธารณประโยชน์” ตั้งอยู่ที่บ้านดอนปิน หมู่ที่ ๕ ตำบลแม่เหียะ อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อให้เป็นที่ทำการ ของศูนย์ส่งเสริมการเกษตรที่สูง จังหวัดเชียงใหม่ เนื้อที่ประมาณ ๗ - ๑ - ๗๑ ไร่ โดยที่ดิน สาธารณประโยชน์แปลงดังกล่าวอยู่ในบริเวณที่กำหนดความเหมาะสม (Zoning) ให้ประชาชน ใช้ร่วมกันตลอดไป และสภาเทศบาลเมืองแม่เหียะ และราษฎรที่เคยใช้ประโยชน์ร่วมกันไม่เห็นชอบ ให้กรมส่งเสริมการเกษตรใช้และถอนสภาพที่ดิน ประกอบกับเมื่อวันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๖๒ คณะกรรมการพิจารณาเรื่องราวขออนุญาตประกอบกิจการ ตามมาตรา ๙ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ประจำจังหวัดเชียงใหม่ และคณะกรรมการกำกับการใช้ที่ดินของรัฐจังหวัดเชียงใหม่ มีมติไม่เห็นชอบ ให้กรมส่งเสริมการเกษตรใช้และถอนสภาพที่ดินสาธารณประโยชน์ตามหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง (น.ส.ล.) ฉบับที่ ๔๑๔๕/๒๕๑๕ แปลง “ที่เลี้ยงสัตว์บ้านสันพระนอนสาธารณประโยชน์” ตั้งอยู่ที่ บ้านดอนปิน หมู่ที่ ๕ ตำบลแม่เหียะ อำเภอเมืองเชียงใหม่ จึงไม่อยู่ในหลักเกณฑ์ที่จะดำเนินการ ขอใช้และถอนสภาพที่ดิน ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการอนุญาตตามมาตรา ๙ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๕๕๓ และระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการถอนสภาพการจัดขึ้นทะเบียนและการจัดหาประโยชน์ในที่ดินของรัฐ ตามประมวล กฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๕๕๐ ประกอบกับหนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท ๐๕๑๑.๓/ว ๑๘๓๓ ลงวันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๔๙ ระบุว่าการใช้ที่ดินเพื่อประโยชน์ในราชการให้ขอจากแปลงที่กำหนด เพื่อให้ใช้ประโยชน์ในราชการเท่านั้น หากมิได้อยู่ในแปลงที่กำหนด กระทรวงมหาดไทยไม่อาจพิจารณา

อนุมัติให้ทบวงการเมืองใช้ประโยชน์ในที่ดินดังกล่าวได้ ผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่ได้มีคำสั่งไม่อนุญาตให้กรมส่งเสริมการเกษตรใช้ประโยชน์ในที่ดินของรัฐตามมาตรา ๙ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน หากกรมส่งเสริมการเกษตรประสงค์จะอุทธรณ์หรือโต้แย้งคำสั่งนี้ให้ยื่นอุทธรณ์หรือโต้แย้งคำสั่งต่อผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งกรมส่งเสริมการเกษตรได้ยื่นอุทธรณ์โต้แย้งคำสั่งของผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่ที่สั่งไม่อนุญาตให้กรมส่งเสริมการเกษตรใช้ประโยชน์ในที่ดินของรัฐตามมาตรา ๙ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน เมื่อวันที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๖๓ ต่อมาจังหวัดเชียงใหม่แจ้งว่าไม่เห็นด้วยกับคำอุทธรณ์ทั้งหมด แต่เนื่องจากเป็นกรณีอุทธรณ์คำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๔๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ จึงได้ส่งอุทธรณ์คำสั่งทางปกครองไปยังรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยซึ่งเป็นผู้มีอำนาจพิจารณาอุทธรณ์คำสั่งทางปกครอง ตามมาตรา ๔๕ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ประกอบกับกฎกระทรวง ฉบับที่ ๔ (พ.ศ. ๒๕๔๐) ออกตามความในพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ข้อ ๒ (๑๑) ได้พิจารณาวินิจฉัยยกอุทธรณ์ของกรมส่งเสริมการเกษตร เมื่อวันที่ ๗ พฤษภาคม ๒๕๖๔ กรมส่งเสริมการเกษตรได้ยื่นคำฟ้องต่อศาลปกครองเชียงใหม่ขอให้เพิกถอนคำสั่งของผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่ กรณีไม่อนุญาตให้กรมส่งเสริมการเกษตรใช้ประโยชน์ในที่ดินของรัฐตามมาตรา ๙ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน และเพิกถอนคำวินิจฉัยอุทธรณ์ของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยที่ยกอุทธรณ์ของกรมส่งเสริมการเกษตรเป็นคดีหมายเลขดำที่ ๒๒๒/๒๕๖๕ ระหว่างกรมส่งเสริมการเกษตร ผู้ฟ้องคดี ผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่ ที่ ๑ กับพวก รวม ๒ คน ผู้ถูกฟ้องคดี มีประเด็น ดังนี้

๑.๓.๑ จังหวัดเชียงใหม่ได้กำหนดให้ที่ดินสาธารณประโยชน์แปลงดังกล่าวอยู่ในบริเวณที่กำหนดความเหมาะสม (Zoning) ให้ประชาชนใช้ร่วมกันตลอดไป เป็นเหตุที่ไม่ให้กรมส่งเสริมการเกษตรใช้ประโยชน์ในที่ดิน แต่จากคำให้การของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองได้ให้การรับว่า ผู้จัดทำบัญชีกำหนดความเหมาะสมของอำเภอเมืองเชียงใหม่อาจเกิดจากงบดุลบัญชีผิดพลาดคลาดเคลื่อนทำให้การกำหนดบัญชีความเหมาะสมดังกล่าวผิดพลาด โดยข้อเท็จจริงพื้นที่ทุ่งเลี้ยงสัตว์บ้านสันพระนอนเป็นพื้นที่ของกรมส่งเสริมการเกษตรอยู่ในบัญชีกำหนดความเหมาะสมที่ถอนสภาพได้ ผู้จัดทำแบบสำรวจการใช้ประโยชน์น่าจะเกิดความเข้าใจคลาดเคลื่อน ทำให้บัญชีกำหนดความเหมาะสม (Zoning) ดังกล่าวไม่ถูกต้อง และแนวทางปฏิบัติตามหนังสือกระทรวงมหาดไทย อำเภอเป็นผู้จัดทำทะเบียนที่ดินสาธารณประโยชน์ จากการตรวจสอบทะเบียนที่ดินสาธารณประโยชน์ตามหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง ฉบับเลขที่ ๔๑๔๕/๒๕๑๕ เลขที่ดิน ๓๕ บ้านดอนปิน ตำบลแม่เหียะ อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ ที่กรมส่งเสริมการเกษตรครอบครองว่ามีการขึ้นทะเบียนที่ดินสาธารณประโยชน์ของอำเภอเมืองเชียงใหม่ เลขที่ ๔๔ หรือไม่นั้น อำเภอเมืองเชียงใหม่ แจ้งว่าไม่ปรากฏการขึ้นทะเบียนที่ดินแปลงเลขที่ ๔๔ ตามคำพิพากษา ของคดีหมายเลขดำที่ ๓๓๓/๒๕๕๑ คดีหมายเลขแดงที่ ๒๘๖/๒๕๕๔ ของศาลปกครองเชียงใหม่ แต่สำนักงานที่ดินจังหวัดเชียงใหม่ได้ทำการตรวจสอบ

พบว่าที่ดินสาธารณประโยชน์แปลงเลขที่ ๔๔ ซึ่งเก็บอยู่ที่สำนักงานที่ดินจังหวัดเชียงใหม่เป็นการขึ้นทะเบียนสาธารณประโยชน์แปลงอื่น คือที่ดินตั้งอยู่ที่หมู่ที่ ๑ ตำบลสันผีเสื้อ เนื้อที่ดิน ๓ งาน ๖๐ ตารางวา จึงเห็นได้ว่าข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการขึ้นทะเบียนที่ดินสาธารณประโยชน์แปลงพิพาทนี้เป็นข้อเท็จจริงที่ปรากฏขึ้นใหม่ และมีความแตกต่างจากข้อเท็จจริงที่ปรากฏตามคำพิพากษาในคดีหมายเลขดำที่ ๓๓๓/๒๕๕๑ คดีหมายเลขแดง ๒๘๖/๒๕๕๔ ของศาลปกครองเชียงใหม่

๑.๓.๒ สถานะและสภาพที่ดินตามหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงฉบับเลขที่ ๔๑๔๕/๒๕๑๕ (ที่เลี้ยงสัตว์บ้านสันพระนอนสาธารณประโยชน์) ที่ดินแปลงดังกล่าวไม่เคยเป็นสุสานเก่าของชาวบ้านดอนปินพัฒนา แต่มีสภาพเป็นที่นาไม่ไช่ทุ่งเลี้ยงสัตว์ เนื่องจากท้องที่จัดทำแปลงสาธิตของกลุ่มชาวบ้านบ้านต้นปินพัฒนา หมู่ ๕ ตำบลแม่เหียะ ได้มีที่สาธารณะอยู่แปลงหนึ่งรวมทั้งที่ดินคหบดีในหมู่บ้านชื่อ นายหมวก เมฆรา ได้มีหนังสือเสนอขอให้จัดสร้างเป็นศูนย์กลุ่มเกษตรกรชาวนา หรือใช้ในราชการเกี่ยวกับการเกษตรและเพิ่มผลผลิตเกี่ยวกับการเกษตร ซึ่งกรมส่งเสริมการเกษตรเห็นว่า การที่นายหมวก เมฆรายกที่ดินแปลงดังกล่าวให้ แม้จะไม่มีหลักฐานทางที่ดินดังกล่าว เมื่อนายหมวก เมฆรา เป็นผู้ครอบครองทำประโยชน์ได้มีเจตนาอุทิศเพื่อประโยชน์แก่ทางราชการ การอุทิศที่ดินมือเปล่าให้ก็ถือว่าสมบูรณ์ตามกฎหมายแล้ว และกรมส่งเสริมการเกษตรได้ใช้ตามวัตถุประสงค์แล้ว ที่ดินแปลงดังกล่าวจึงเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๓๐๔ (๓) และเป็นที่ยึดถือตามมาตรา ๖ กระทรวงการคลังเป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์ในที่ยึดถือกรรมสิทธิ์ในที่ยึดถือตามมาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติที่ราชพัสดุ พ.ศ. ๒๕๖๒ ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองแจ้งต่อศาลปกครองเชียงใหม่รับว่าจากการตรวจสอบสารบบการออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงแปลงดังกล่าว ไม่พบข้อมูลจึงไม่อาจทราบได้ว่าประวัติความเป็นมาของที่ดินแปลงดังกล่าวเป็นเช่นไร หากเป็นจริงตามที่กรมส่งเสริมการเกษตรกล่าวอ้างว่าที่ดินแปลงดังกล่าวแบ่งออกเป็น ๒ ส่วน คือที่ดินที่ราษฎรยกให้กับที่ดินอันเป็นสาธารณประโยชน์ ประเภทสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันสามารถดำเนินการแก้ไขหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง ฉบับเลขที่ ๔๑๔๕/๒๕๑๕ ให้ถูกต้องตามความเป็นจริงได้ โดยอาศัยระเบียบกรมที่ดินว่าด้วยการเพิกถอนหรือแก้ไขหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง พ.ศ. ๒๕๒๙ ส่วนที่ดินที่ได้รับ การแก้ไขก็สามารถนำไปขึ้นทะเบียนที่ราชพัสดุกับธนารักษ์พื้นที่ได้ แต่เนื่องจากข้อเท็จจริงในส่วนนี้ยังไม่ปรากฏชัด จึงไม่สามารถดำเนินการได้ ประกอบกับรายงานการอ่าน แปล วิเคราะห์ภาพถ่ายทางอากาศ และแผนที่ของกรมแผนที่ทหาร กองบัญชาการกองทัพไทย ภาพถ่ายบันทึกเมื่อ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๙๗ พื้นที่ครอบครองทำประโยชน์ในแปลงที่ดิน เนื้อที่ ๗ - ๑ - ๗๑ ไร่ เป็นที่ราบมีพื้นที่ทำนาเต็มพื้นที่ และเชื่อมต่อกับพื้นที่ข้างเคียงออกไปเป็นบริเวณกว้าง มีไม้ยืนต้นผสมขึ้นปกคลุมเป็นบางส่วน มีเส้นทางหลวงหมายเลข ๑๐๘ และเป็นเส้นทางรถยนต์ขนาดเล็กตัดผ่านด้านข้างพื้นที่ สภาพพื้นที่ครอบครองดังกล่าวมีการทำประโยชน์ด้านเกษตรกรรมมาแล้วไม่น้อยกว่า ๕ ปี และภาพถ่ายบันทึกเมื่อ ๔ มกราคม ๒๕๑๒ พื้นที่ครอบครองทำประโยชน์ในแปลงที่ดินมีเนื้อที่ ๗ - ๑ - ๗๑ ไร่ เป็นที่ราบมีไม้ยืนต้นกระจายทั่วไป

มีไม้พุ่มเตี้ยขึ้นปกคลุมเป็นบริเวณกว้าง มีสิ่งปลูกสร้างกระจายอยู่ในพื้นที่ประมาณ ๘ หลัง มีเส้นทางเดินเท้าตัดผ่านกลางพื้นที่ มีเส้นทางหลวงหมายเลข ๑๐๘ และเส้นทางรถยนต์ขนาดเล็ก (เส้นประสีเหลืองแดง) ซึ่งอยู่ระหว่างการก่อสร้างตัดผ่านด้านข้างพื้นที่ สภาพพื้นที่ครอบครองดังกล่าว ลักษณะเป็นสถานที่ราชการ ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับสิ่งปลูกสร้าง จำนวน ๘ หลัง ปรากฏตามแผนที่ภาพถ่ายทางอากาศเป็นอาคารสถานที่ราชการก่อสร้าง ก่อนที่กรมส่งเสริมการเกษตรจะเข้าใช้ประโยชน์ในพื้นที่ ซึ่งอาคารทั้ง ๘ หลัง ได้รับโอนมาจากกรมกสิกรรมตามพระราชบัญญัติโอนกิจการบริหารในกระทรวงเกษตร พ.ศ. ๒๕๑๑ โอนบรรดากิจการ ทรัพย์สิน หนี้สิน ข้าราชการ ลูกจ้างและงบประมาณ ของสำนักปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เฉพาะที่เกี่ยวกับงานเกษตร งานส่งเสริมและเผยแพร่การเกษตร งานปราบโรคและศัตรูพืชเฉพาะกสิกรรมจังหวัด กสิกรรมอำเภอของกรมกสิกรรม งานข้าวของกรมการข้าว ไปเป็นของกรมส่งเสริมการเกษตรตั้งแต่วันที่ ๑๙ มิถุนายน ๒๕๑๑ จึงเป็นประเด็นสำคัญในคดีที่ศาลจำต้องไต่สวนให้ได้ความปรากฏว่าที่ดินแปลงพิพาทเป็นที่ดินสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันตามมาตรา ๑๓๐๔ (๒) หรือเป็นที่ดินสาธารณสมบัติของแผ่นดินประเภทใช้เพื่อประโยชน์ของแผ่นดินโดยเฉพาะตามมาตรา ๑๓๐๔ (๓) แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ กระทรวงมหาดไทย หรือกระทรวงการคลังเป็นผู้มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายในที่ดินแปลงดังกล่าว อนึ่งเพื่อให้ทราบข้อยุติอันเป็นที่แน่ชัดของสภาพที่ดิน และสิทธิในที่ดินดังกล่าว กรมส่งเสริมการเกษตรได้ขอให้กรมที่ดินตรวจสอบที่ดินแปลงพิพาทที่เกิดจากการออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงผิดพลาดคลาดเคลื่อน และขอให้เพิกถอนและแก้ไขตามระเบียบกรมที่ดินว่าด้วยการเพิกถอน หรือแก้ไขหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง พ.ศ. ๒๕๒๙ และให้ดำเนินการขึ้นทะเบียนที่ราชพัสดุให้ถูกต้องต่อไป ประกอบกับกรมส่งเสริมการเกษตรได้ทำการสำรวจและสรุปราคางานก่อสร้างและรื้อถอนอาคารสิ่งปลูกสร้างภายในบริเวณศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตร จังหวัดเชียงใหม่ (เกษตรที่สูง) ไม่รวมค่าครุภัณฑ์เป็นเงินงบประมาณ จำนวน ๘๑,๙๘๕,๒๕๓ บาท ด้วยเหตุที่กล่าวมาแล้วข้างต้นพบว่ามีข้อเท็จจริงที่ปรากฏขึ้นใหม่แตกต่างจากข้อเท็จจริงที่ปรากฏในคำพิพากษาเดิม และเป็นประเด็นสำคัญที่จำเป็นต้องให้มีการพิสูจน์จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและมีหน้าที่ที่รับผิดชอบโดยตรง ทั้งนี้ กรมส่งเสริมการเกษตรได้ดำเนินการตามกระบวนการของกฎหมายในการขอใช้และขอถอนสภาพที่ดินแปลงพิพาท และกระบวนการทางศาล ซึ่งคดีและความชัดเจนของประเภทที่ดินพิพาทยังไม่เป็นอันยุติ จึงยังไม่ได้ดำเนินการรื้อถอนสิ่งปลูกสร้างบนที่ดินพิพาท

คำถามข้อที่ ๒

นอกจากกรมส่งเสริมการเกษตรเข้าใช้พื้นที่โดยมิชอบด้วยกฎหมาย อ้างอิงตามที่ศาลปกครองเชียงใหม่มีคำพิพากษาแล้ว อีกทั้งไม่สามารถทำตามเป้าหมายของโครงการพัฒนาการผลิตและควบคุมศัตรูผักผลไม้เพื่อส่งออก โดยโครงการฯ ได้รับงบประมาณจากกองทุนสงเคราะห์เกษตรกร จำนวน ๕๗,๘๗๙,๐๐๐ บาท มาก่อสร้างอาคารโรงงานพร้อมติดตั้งเครื่องอบไอน้ำ เพื่อให้เอกชนเช่าโดยเสนอ

ผลตอบแทนราชการ ๒๗.๖ ล้าน ภายในระยะเวลา ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๓๓ - พ.ศ. ๒๕๓๗) แต่ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๓๕ ถึง พ.ศ. ๒๕๓๗ กรมส่งเสริมการเกษตรพบว่าเอกชนมีการทำผิดสัญญาจึงยกเลิกสัญญา และได้รับเครื่องอุปโภคบริโภคกลับมาดำเนินการเอง แต่ก็ไม่สามารถดำเนินการให้ได้ผลเป็นไปตามเป้าหมายของโครงการฯ จนถึงปัจจุบันกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ซึ่งมีอำนาจหน้าที่กำหนดนโยบาย เป้าหมาย และผลสัมฤทธิ์ของงานในกระทรวง ได้มีการตรวจสอบโครงการฯ ดังกล่าว อย่างไรก็ตาม อีกทั้งเพื่อเป็นประโยชน์ต่อประชาชนขอทราบแนวทางการใช้งบลงทุนในโครงการเพื่อส่งเสริมและพัฒนากิจการผลผลิตและการจัดการสินค้าเกษตรของกรมส่งเสริมการเกษตร เพื่อให้การใช้งบประมาณซึ่งมาจากภาษีของประชาชน ได้เกิดประโยชน์สูงสุด

คำตอบข้อที่ ๒

๒.๑ คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๘ กรกฎาคม ๒๕๒๙ เห็นชอบตามหลักการที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เสนอ จัดตั้งศูนย์พัฒนาการผลิตและควบคุมศัตรูพืชผลไม้เพื่อการส่งออก จำนวน ๔ ศูนย์ ที่จังหวัดเชียงใหม่ ฉะเชิงเทรา จันทบุรี และจังหวัดสงขลา

๒.๒ เมื่อวันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๓๑ คณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ดำเนินการก่อสร้างศูนย์พัฒนาการผลิตและควบคุมศัตรูพืชผลไม้เพื่อการส่งออกที่ ๑ จังหวัดเชียงใหม่ โดยให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์พิจารณาใช้เงินจากกองทุนสงเคราะห์เกษตรกร จำนวน ๕๘ ล้านบาท เพื่อเป็นโครงการนำร่องที่จัดให้มีการกำจัดแมลงวันผลไม้เพื่อการส่งออกไปต่างประเทศ โดยได้ดำเนินการก่อสร้างศูนย์พัฒนาการผลิตและควบคุมศัตรูพืชผลไม้เพื่อการส่งออกที่ ๑ จังหวัดเชียงใหม่ แล้วเสร็จในเดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๓๒

๒.๓ เมื่อวันที่ ๒ สิงหาคม ๒๕๓๒ กรมส่งเสริมการเกษตร ให้บริษัท กรุงไทยอินเตอร์คอนติเนนตัล จำกัด เข้าดำเนินการเป็นระยะเวลา ๕ ปี (ปี พ.ศ. ๒๕๓๓ - ๒๕๓๗) ซึ่งทางบริษัทผู้เช่าไม่สามารถดำเนินการตามแผนการผลิต และการส่งออกผลผลิตมะม่วงได้ตามที่กำหนดไว้ ๑๕,๐๐๐ ตัน เนื่องจากผลผลิตมะม่วงที่ป้อนเข้าโรงงานมีปริมาณน้อย ประกอบกับบริษัทไม่มีตลาดกลางรองรับมะม่วงให้เกษตรกร จึงทำให้เกษตรกรไม่นำมะม่วงมาขายกับบริษัท และบริษัทผู้เช่ายังมีหนี้สินค้างชำระกับกรมส่งเสริมการเกษตร เป็นจำนวนเงินประมาณ ๑๗ ล้านบาท กรมส่งเสริมการเกษตร จึงได้ดำเนินการบอกยกเลิกสัญญากับบริษัทผู้เช่า

๒.๔ ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๓๙ - ๒๕๔๓ กรมส่งเสริมการเกษตรได้ดำเนินการบริการทำความสะอาดและคัดขนาดมะม่วง จำนวน ๕๐๖.๑๙ ตัน รับฝากมะม่วงในห้องเย็น จำนวน ๒๙.๙๐๕ ตัน และจัดหามะม่วงให้กับศูนย์พัฒนาการผลิตและควบคุมศัตรูพืชผลไม้เพื่อการส่งออก กรุงเทพมหานคร จำนวน ๒๓.๕๖ ตัน

๒.๕ ในปี พ.ศ. ๒๕๔๔ - ๒๕๔๕ กรมธนารักษ์ได้ยินยอมให้กรมส่งเสริมการเกษตร เปิดประมูลเช่าอาคารโรงงานของศูนย์พัฒนาการผลิตและควบคุมศัตรูผักผลไม้เพื่อการส่งออกที่ ๑ จังหวัดเชียงใหม่ แต่ผลปรากฏว่าไม่มีผู้มาซื้อแบบประมูล

๒.๖ ในปี พ.ศ. ๒๕๔๘ ชมรมผู้ผลิตมะม่วงเพื่อการส่งออกจังหวัดเชียงใหม่ ได้ขอความอนุเคราะห์ ใช้เครื่องอบไอน้ำ VHT และขอความช่วยเหลือจากทางราชการดำเนินการซ่อมเครื่องจักรอบไอน้ำและอุปกรณ์ ให้สามารถใช้งานได้ ซึ่งกรมส่งเสริมการเกษตรได้ชี้แจงคำร้องของชมรมผู้ผลิตมะม่วงเพื่อการส่งออก จังหวัดเชียงใหม่ว่า เครื่องอบไอน้ำยังใช้งานได้แต่ระบบควบคุมการทำงานตามกระบวนการอบยังไม่สมบูรณ์ และที่ราชพัสดุที่ไม่ได้ใช้ประโยชน์ในทางราชการหรือที่ไม่ได้สงวนไว้เพื่อใช้ประโยชน์ในทางราชการ จะนำมา จัดหาประโยชน์โดยการจัดให้เช่าหรือโดยวิธีการจัดทำสัญญาจะต้องได้รับความเห็นชอบจากกรมธนารักษ์ก่อน ในปีเดียวกัน มหาวิทยาลัยแม่โจ้ขอใช้เครื่องอบไอน้ำ VHT เพื่อเป็นการเพิ่มศักยภาพของนักศึกษา ในด้านการเรียนการสอน ในการอบรมมะม่วง อบห้วปทุมมา อบชิง อบมันฝรั่งและอบผลไม้อื่น ๆ เพื่องานวิจัยและการส่งออกต่างประเทศโดยยินดีจะออกค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน (ค่าซ่อมแซมและค่าเช่า) และขอรับการสนับสนุนผู้เชี่ยวชาญในการถ่ายทอดความรู้ โดยกรมส่งเสริมการเกษตรได้เห็นชอบที่จะให้ ความอนุเคราะห์ให้อาคารโรงอบไอน้ำพร้อมอุปกรณ์และอุปกรณ์ของศูนย์พัฒนาการผลิตและควบคุม ศัตรูผักผลไม้ เพื่อการส่งออกที่ ๑ จังหวัดเชียงใหม่ พร้อมสนับสนุนผู้เชี่ยวชาญ ต่อมาในปี ๒๕๔๙ มหาวิทยาลัยแม่โจ้ ขอยกเลิกการใช้อาคารโรงอบไอน้ำพร้อมอุปกรณ์ของศูนย์พัฒนาการผลิตและ ควบคุมศัตรูผักผลไม้ เพื่อการส่งออกที่ ๑ จังหวัดเชียงใหม่ เนื่องจากไม่มีงบประมาณในการซ่อมแซม

๒.๗ ในปี พ.ศ. ๒๕๕๐ กรมส่งเสริมการเกษตรได้ดำเนินการทดสอบประสิทธิภาพเครื่องอบไอน้ำ โดยขอความอนุเคราะห์ รศ.ดร.วัลลภ จันทร์ตระกูล อาจารย์คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบัน เทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ ซึ่งได้เสนอชื่อ ดร.สมยศ เจตน์เจริญรักษ์ จัดทำโครงการ แผนงานและรวบรวมข้อมูลประกอบการซ่อมตู้อบไอน้ำ ให้สามารถใช้งานได้ก่อนที่จะจัดทำโครงการ การใช้ประโยชน์เครื่องอบไอน้ำ สรุปผลการทดสอบประสิทธิภาพเครื่องอบไอน้ำพบว่า เครื่องอบไอน้ำ ไม่สามารถควบคุมอุณหภูมิและความชื้นให้คงที่ได้ตามค่าที่กำหนด

๒.๘ ในปี พ.ศ. ๒๕๕๑ กรมส่งเสริมการเกษตรได้มอบหมายให้กองส่งเสริมวิศวกรรมเกษตร ร่วมกับวิศวกรบริษัท ชันชู ชันโย จำกัด ซึ่งเป็นผู้ผลิตและจำหน่ายจากประเทศญี่ปุ่น ดำเนินการ สำรวจประเมินสภาพเครื่องอบไอน้ำ VHT ซึ่งสรุปผลได้ว่าหากมีการปรับปรุงอุปกรณ์เครื่องอบไอน้ำ จะทำได้ตามสภาพและความสามารถของเครื่อง ซึ่งเจ้าหน้าที่จะทำรายละเอียดการซ่อมแซม โดยให้ ข้อมูลเบื้องต้นว่าอุปกรณ์บางชุดถ้าไม่สามารถหาทดแทนในรุ่นเดิมได้อาจต้องเปลี่ยนเป็นรุ่นใหม่ขึ้น

๒.๙ ในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ - ๒๕๕๙ สำนักพัฒนาคุณภาพสินค้าเกษตร (กองส่งเสริมการอารักขาพืช และจัดการดินปุ๋ย) ได้เสนอกรมส่งเสริมการเกษตรว่า ศูนย์พัฒนาการผลิตและควบคุมศัตรูผักผลไม้เพื่อการส่งออกที่ ๑ จังหวัดเชียงใหม่ ไม่สามารถดำเนินการได้ เนื่องจากการซ่อมแซมไม้ค้ำค่า เห็นควรจำหน่ายเครื่องอบไอน้ำ VHT และเครื่องทำความเย็นต่าง ๆ ในอาคารโรงงาน เนื่องจากสภาพเก่า และชำรุดทรุดโทรม ไม้ค้ำค้ำกับการดำเนินงานต่อไป ส่วนตัวอาคารเห็นสมควรที่กรมส่งเสริมการเกษตร จะสงวนไว้ใช้ประโยชน์ต่อไป

๒.๑๐ หลังจากปี พ.ศ. ๒๕๔๑ เป็นต้นมา กรมส่งเสริมการเกษตรได้ดำเนินการจัดทำแผน ในการปรับปรุงการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาการผลิตและควบคุมศัตรูผักผลไม้เพื่อการส่งออกที่ ๑ จังหวัดเชียงใหม่ ตามแนวทางแก้ไขปัญหาของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ในประเด็นการจัดสร้าง ประเภทของโรงงาน ควรสร้างให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ เช่น โรงงานในภาคเหนือควรสร้างโรงงาน ที่มีลักษณะเดียวกับโรงงานที่จันทบุรี เพื่อจะสามารถใช้กับผักและผลไม้ชนิดอื่น ๆ ที่มีในภาคเหนือได้ด้วย ซึ่งจะทำให้สามารถเปิดใช้ประโยชน์โรงงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ แต่เนื่องจากในปี พ.ศ. ๒๕๔๘ กรมส่งเสริมการเกษตรประสบปัญหากรณีพิพาทที่ดิน ศูนย์พัฒนาการผลิตและควบคุมศัตรูผักผลไม้เพื่อการส่งออกที่ ๑ จังหวัดเชียงใหม่ จึงไม่สามารถเข้าไปดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพและ ต่อเนื่อง ในการนี้หากกรมส่งเสริมการเกษตรสามารถกลับเข้าไปใช้ประโยชน์ในพื้นที่ของศูนย์พัฒนา การผลิตและควบคุมศัตรูผักผลไม้เพื่อการส่งออกที่ ๑ จังหวัดเชียงใหม่ได้ จะสามารถดำเนินงาน ตามแนวทางในการแก้ไขปัญหาการใช้ประโยชน์ของอาคารโรงงานได้ และจะเป็นประโยชน์ต่อเกษตรกร ในการช่วยสนับสนุนให้เกิดการส่งออกผัก ผลไม้ ไม้ดอกมากขึ้น เพราะโรงงานเปรียบเสมือนกับเป็นแหล่ง ตรวจสอบและปรับปรุงคุณภาพผลผลิตหลังการเก็บเกี่ยว ให้เป็นไปตามความต้องการของผู้ซื้อในตลาด ต่างประเทศ